

Desembre de 2010

INFORME DE SALUT 2009*L'ASPB recull i analitza des de fa 26 anys els principals indicadors sanitaris de Barcelona***L'INFORME DE SALUT DE BARCELONA CRIDA L'ATENCIÓ SOBRE LES PRINCIPALS MALALTIES INFECCIOSES****La situació demogràfica**

La població de Barcelona el 2009 representa 1.638.103 persones, amb una composició per sexes del 47,7 % d'homes i 52,3 % de dones. La població de nacionalitat estrangera representa el 21,8% del total. En el grup de 85 anys i més, el 21,3 % dels homes i el 41,6 % de les dones viuen sols.

La situació socioeconòmica

L'any 2009 augmenta la taxa d'atur en tots dos sexes. Com a exemple, durant el primer trimestre de l'any aquesta es va situar en el 13%. Aquest atur ha afectat especialment la població juvenil.

La mobilitat en dia feiner

En un dia es registren a la ciutat més de 7 milions de desplaçaments en diferents sistemes. El transport públic és el mitjà més utilitzat entre els homes de 16-21 anys i en les dones de 16-64 anys els dies feiners. Pels homes majors de 29 anys i les dones de més de 64, anar a peu és el principal mitjà de mobilitat. El 55,8 dels homes i el 45,7% de les dones de més de 64 anys fan més de 30 minuts diaris de desplaçaments a peu (en dies laborables).

El medi ambient

La majoria de contaminants atmosfèrics acumulen una important millora des de 1987. Per a 10 dels 12 contaminants regulats, Barcelona compleix els valors límit o valors objectiu. Pel que fa al diòxid de nitrògen (NO₂) es supera el valor límit anual previst per 2010. En partícules de menys de 10 micres de tamany (PM₁₀), es supera el valor límit anual i es traspassa el llindar de superacions permeses del valor límit diari. Les mesures de partícules realitzades durant el 2010 indiquen que s'invertirà la tendència i es complirà el valor límit anual.

L'aigua: durant el 2009, els nivells de trihalometans (THMs) han disminuït dràsticament a partir del darrer trimestre a les zones que reben aigua d'origen Llobregat degut a la introducció de millores tecnològiques al procés de potabilització. Actualment tots els nivells mitjans de concentració de trihalometans compleixen el límit legal establert.

L'aigua que es distribueix a Barcelona suporta un doble control permanent, el de les pròpies empreses subministradores i el de l'ASPB com a supervisora.

La utilització dels serveis sanitaris

D'acord amb les dades de l'Enquesta de Salut de 2006 pel que fa a la valoració dels usuaris de l'atenció rebuda als centres d'atenció primària, el 90% dels usuaris accedeixen al metge de capçalera de manera preferent, i un 70% dels usuaris es visiten el mateix dia si el centre és obert. Per contra, el consell telefònic amb el centre obert està al voltant del 50%. Ser atès pel mateix professional ocorre en un 80% dels usuaris, i el fet que aquests professionals mèdics coneguin els seus problemes més importants ocorre en un 72% en els homes i un 76% en les dones. La coordinació entre metge de capçalera i especialista en l'atenció pública és satisfactòria per al 67,1% dels usuaris.

L'atenció primària en salut

Els serveis d'atenció primària de la ciutat de Barcelona durant l'any 2009 han donat cobertura al 67,6% del total de la població, amb una mitjana de 5,8 visites mèdiques (medicina de família i pediatria) per persona i any.

Entre les activitats comunitàries que els professionals dels EAP duen a terme, cal destacar aquest any les que fan referència al programa «Salut i escola», que ha donat cobertura al 84,1% dels centres docents d'ESO.

L'atenció a les urgències

Les urgències hospitalàries tendeixen a estabilitzar-se mentre que s'incrementen les urgències extrahospitalàries, que es veuen reforçades per l'ampliació de recursos. Hi ha una reorientació assistencial segons la complexitat de la urgència, que encamina les patologies més lleus cap a l'atenció primària.

L'atenció especialitzada hospitalària

La freqüentació als hospitals públics de Barcelona es manté estable al llarg dels anys. Destaca l'increment progressiu dels procediments realitzats amb cirurgia major ambulatoria, fet que afavoreix la qualitat assistencial per a les persones, a la vegada que ajuda a optimitzar recursos.

L'atenció sociosanitària

El sobreenvelliment creixent i, consegüentment, la comorbiditat d'aquest segment poblacional, han determinat que la xarxa sociosanitària evolucioni vers una medicalització més alta per tal d'adaptar-se a les necessitats de la societat i del mateix sistema de salut.

L'atenció a la salut mental i a les addiccions

L'increment progressiu de la implementació de la cartera de serveis de salut mental a l'atenció primària de salut (creixement del 50% dels centres de salut mental d'adults i 40% dels centres de salut mental infantil i juvenil) està permetent augmentar l'abast d'atenció a la població amb trastorns mentals severos als centres de salut mental, donada la millora de la capacitat de l'atenció primària per donar resposta als problemes de salut mental no severos.

És fonamental destacar l'augment dels recursos destinats a salut mental amb un increment del 103,4% del 2004 al 2009.

Els quatre comitès operatius de salut mental i addiccions de Barcelona han facilitat la millora de projectes i la coordinació de programes assistencials, tot garantint una coordinació i aliança territorial més efectiva per a donar resposta als problemes de salut de major complexitat.

L'ús de l'alcohol és el motiu de major nombre de primeres visites (40%) als Centres d'Atenció i Seguiment (CAS), seguida de la cocaïna amb un 24% i de l'heroïna (14%). Però l'heroïna segueix essent la droga il·legal que més activitat total genera en els centres.

La tuberculosi

S'han registrat 392 casos, amb una incidència de 24 casos per 100.000 habitants. La incidència de tuberculosi ha disminuït més d'un 5% aquest darrer any, situant el declivi anual mitjà des de l'any 2000 en els homes en un 4,3% i en les dones en un 1,5%. Amb tot, la tuberculosi en dones ha augmentat gairebé un 12% el 2009 respecte l'any anterior.

En la població autòctona, el grup d'edat més afectat és el de majors de 65 anys, tant en homes com en dones, però en la població immigrant, la malaltia és més freqüent en edats més joves, tant en homes com en dones.

La salut sexual i reproductiva

L'any 2008 (el darrer disponible) s'observa una certa estabilització dels naixements, mentre que els avortaments segueixen la tendència creixent dels darrers anys entre les dones de 15 a 49 anys. En les dones més joves (de 15 a 19 anys) s'observa un descens moderat dels avortaments i un cert increment dels naixements, que van ser 316 el 2008 (292 el 2007).

La infecció per VIH-sida

El 2009 hi va haver 266 casos registrats de VIH a la ciutat, i un total de 92 de sida. El retard en el diagnòstic de la infecció pel VIH és encara molt elevat. Més de la meitat dels nous diagnòstics d'infecció per VIH (54,4%) es fan quan ja són subsidiaris de tractament o quan la persona ja té la sida.

Les infeccions de transmissió sexual

Les infeccions de transmissió sexual es configuren com a infeccions emergents que afecten sobretot homes amb pràctiques homosexuals i poblacions immigrants. La seva prevenció i control requereix millorar el diagnòstic precoç i l'estudi de les parelles sexuals. Des de l'any 2006, la seva presència creix al conjunt d'Europa i a l'Estat Espanyol.

Aquestes infeccions estan molt relacionades amb el VIH, ja que augmenten el risc d'adquirir o transmetre el virus. Pel que fa a sífilis, s'han registrat 231 casos en el 2009. La infecció gonocòccica va suposar 196 casos en el mateix període. Pel que fa al limfogranuloma veneri, 11 homes residents a Barcelona es van diagnosticar d'aquesta ITS el 2009. Totes tres malalties tenen tractament i es curen si el pacient segueix la pauta correctament.

La mortalitat

A Barcelona, els darrers anys hi ha hagut una disminució de les desigualtats territorials en la mortalitat. La mortalitat prematura, mesurada con els anys de vida perduts, té un gran impacte en l'esperança de vida de la població. Les principals causes d'aquesta mortalitat prematura són el càncer de pulmó en els homes i el càncer de mama en les dones.

La grip A/H1N1 de 2009

Entre abril i desembre de 2009, l'ASPB va registrar 455 casos de residents a la ciutat i d'aquests es van confirmar per laboratori 342 casos de grip A/H1N1 a Barcelona, la majoria greus. D'aquests, el 31,6% (108) tenia almenys una patologia crònica. El 76,3% (261) va estar hospitalitzat, i d'aquests el 21,4% (56) va requerir ingrés a una unitat de cures intensives. La mortalitat va ser de 10 persones entre els casos confirmats i notificats. Pel que fa a brots a les escoles, es van notificar a l'ASPB 102 brots de grip nova, especialment durant el mes d'octubre.

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) dirigeix i gestiona els centres i serveis de salut pública de la ciutat per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. L'ASPB treballa per conèixer l'estat de salut de la població i els factors que el determinen, desenvolupa polítiques de salut i es constitueix en autoritat sanitària. L'ASPB es regeix per principis de transparència, excel·lència en els serveis i cerca de la qualitat total. La presidenta de l'Agència és la delegada de Salut de l'Ajuntament, Sra. Isabel Ribas, n'és vicepresident el director general de Salut Pública de la Generalitat, Sr. Antoni Plasencia, i n'ocupa la gerència des del mes de maig de 2008 el Sr. Conrad Casas.